

[Rytter.]

Tvivl i det andet høje Ting, og efter min Mening med Rette; thi man kan under de færøske Forhold gaa noget videre med Hensyn til Ekspropriation, end vi kan hernede. Man maa nemlig huske paa, at naar vi eksproprierer hernede, vil det sige, at Ejendomsretten bliver taget fra en og gaar fuldstændig over til en anden, men saaledes er Forholdet ikke paa Færøerne. Naar man dør eksproprierer et Stykke Jord til Opdyrkning, saa gaar — for at udtrykke det matematisk — kun ca. halv Ejendomsret over, idet Ejeren af Haugen vedbliver at have Vintergræsningsret paa det Stykke Jord, som er blevet eksproprieret. Det er altsaa ikke den fulde Ejendomsret, der bliver borttaget, og det er ikke den fulde Ejendomsret, der gaar over. Det er derfor rimeligt, at man paa Færøerne gaar noget videre med Ekspropriation end hernede, og derfor har man fra alle Partiers Side tiltraadt Kapitel 4, uagtet der her er Tale om egentlig Ekspropriation og om at gaa noget videre i saa Henseende end hernede. Derimod var det ærede Medlem altsaa inde paa, at der i § 21 skulde være Tale om Ekspropriation.

Det ærede Medlem udtalte, at det vilde være godt, hvis vi alle kunde komme til at staa enige. Ja, det er rigtigt, og jeg har gjort mig til Talsmand for den samme Tanke. Navnlige begrundede det ærede Medlem det med, at der jo ikke var noget stort Flertal paa Færøerne for disse Forslag. Jeg tror, at det ærede Medlem her tager noget fejl. Forholdet var det, at i 1934, da Sagerne var til Behandling i Lagtinget, var der 16, som stemte herfor, medens 3 stemte direkte imod, og 2 stemte ikke; der var med andre Ord 16 imod 5, og af disse 5 stemte 3 direkte imod, 2 stemte ikke. I 1935 var Forholdet det, at 13 stemte for disse Forslag, ingen stemte imod, men 8 undlod at stemme, og det vil jo faktisk sige, at de ikke var tilfredse med Forslagene. Nu siger det ærede Medlem, at der er 10 i Lagtinget, der stemmer imod. Her maa man imidlertid huske paa, at der aldrig har været 10, som har stemt imod disse Forslag, thi de har kun været behandlet i 1934 og 1935. Efter Valget i 1936 forelagde Kongsbonde Patursson nogle Forslag, nogle Udtalelser, og det er rigtigt, at der var 10, som stemte for disse, men det er jo ikke det samme, som at nogle af de paagældende ikke kunde stemme for de foreliggende Forslag. Det kommer an paa Forslagenes Formulering. Saa maa man endvidere huske paa, at paa det Tidspunkt var der ikke 21

Medlemmer, men 24 Medlemmer. Hvis vi altsaa skulde slutte paa den Maade, som det ærede Medlem gør, maatte vi under alle Omstændigheder sige, at der var 14, som stemte for disse Forslag, medens der, som jeg før nævnte, kun var 13 i 1935. Men det, der skete i 1936, har altsaa ingen Interesse i denne Henseende, thi disse Forslag har ikke været forelagt for Lagtinget i 1936.

Med Hensyn til den saakaldte Ekspropriationsbestemmelse siger det ærede Medlem altsaa, at man fra konservativ Side ikke kan gaa med til den af de to Grunde: at Almenvellet ikke kræver det, og at der ikke ydes fuld Erstatning. Jeg ved ikke, hvor det staar, at Almenvellet skal kræve det i et Tilfælde som dette. Det skal ske, naar der er Tale om Ekspropriation, men her er overhovedet ikke Tale om Ekspropriation, her er Tale om, at Staten som Repræsentant for Kirken sælger Kirkens Gods og sælger det til en bestemt, i Forvejen aftalt Pris. Jeg er enig med det ærede Medlem om, at denne Pris er meget lille, den er fastsat efter Taksationen i 1868, men der er dog den Udvej at gøre Prisen noget større, idet Paragraffen aabner Mulighed for at protestere, saa at man kan faa den virkelige Pris frem. Men Ekspropriation er der altsaa ikke Tale om, der er Tale om, at den, som raader over Kirkens Forhold, nemlig Staten, overdrager en Del af de Midler, der tilhører Præsteembederne, til Jordfonden paa Færøerne, og jeg har forstaaet — men det vil formentlig den højtærede Landbrugsminister udtale sig om —, at disse Forslag har været sendt til Erklæring hos Kirkeministeriet, og at Kirkeministeriet har udtalt, at det ikke har noget imod dem at indvende. Det vil med andre Ord sige, at de statsretlige Organer, som har med Kirkegodset at gøre, har erklæret: Vi vil være med til at sælge Kirkegodset paa Færøerne til Jordfonden deroppe. Om det er en fornuftig Disposition eller ikke, er et andet Spørgsmaal, men det har intet med Grundlovens § 80 at gøre, hverken med Hensyn til Almenvellets Krav eller med Hensyn til Ydelse af fuld Erstatning. Det er et Salg, der finder Sted, og i alt Fald synes jeg, at det ærede Medlem og jeg ikke kan protestere over for Færøernes Lagting i den Henseende.

Vi maa nemlig ikke glemme, at vi hernede har gjort det samme, da vi i 1919 gik til Salg af Præstegaardsjorderne, ogsaa for en meget billig Pris. Det har senere vistnok vist sig at være uheldigt; der er Diskussion om det Spørgsmaal, idet man har ment, at Kirken vilde have staaet bedre,